

ZARZĄD

PREZES

Andrzej Płonka
POWIAT BIELSKI (woj. śląskie)

WICEPREZESI

Jan Grabkowski
POWIAT POZNAŃSKI

Jerzy Kolarz
POWIAT BUSKI

Adam Krzysztoń
POWIAT ŁANCUCKI

Krzysztof Lis
POWIAT SZCZECINECKI

Andrzej Nowicki
POWIAT PISKI

Andrzej Potępa
POWIAT BRZESKI

Sławomir Snarski
POWIAT BIELSKI (woj. podlaskie)

Zbigniew Szumski
POWIAT ŚWIEBODZIŃSKI

CZŁONKOWIE

Artur Adamski
POWIAT PŁOŃSKI

Sebastian Burdzy
POWIAT ŚREDZKI

Robert Godek
POWIAT STRZYŻOWSKI

Mirosław Graczyk
POWIAT TORUŃSKI

Ewa Janczar
MIASTO NA PRAWACH POWIATU
m.st. WARSZAWA

Jan Kaluszkiewicz
POWIAT CIECHANOWSKI

Janusz Mielczarek
POWIAT ŁĘCZYCKI

Artur Pizoń
POWIAT JANOWSKI

Radosław Roszkowski
POWIAT PRUDNICKI

Piotr Rzeszotarski
POWIAT SIERPECKI

Marek Szczepański
POWIAT CHOJNICKI

Waldemar Trelka
POWIAT RADOMSKI

KOMISJA REWIZYJNA

PRZEWODNICZĄCY

Andrzej Szymanek
POWIAT WIERUSZOWSKI

Z-CA PRZEWODNICZĄCEGO

Artur Maruszczak
POWIAT KĘDZIERZYŃSKO-KOZIELSKI

Bogdan Zieliński
POWIAT WYSOKOMAZOWIECKI

CZŁONKOWIE

Piotr Babicki
POWIAT STARACHOWICKI

Leszek Bajon
POWIAT ŚLUBICKI

Artur Bieliński
POWIAT ZGORZELECKI

Zdzisław Gamański
POWIAT CHEŁMIŃSKI

Sebastian Szaleniec
POWIAT BĘDZIŃSKI

Dariusz Szustek
POWIAT ŁUKOWSKI

DYREKTOR BIURA

Rudolf Borusiewicz

Or.A 0531/85/26

Warszawa, 11 marca 2026 roku

Szanowny Pan

Krzysztof Kwiatkowski

Przewodniczący Komisji Ustawodawczej

Senat RP

Szanowny Panie Przewodniczący,

w związku z inicjatywą ustawodawczą w zakresie **projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks wyborczy oraz ustawy o referendum lokalnym ustawy (druk senacki nr 638, dalej jako „Projekt”)** przedstawiam stanowisko Związku Powiatów Polskich.

Zauważamy, że część rozwiązań z Projektu została powtórzona za poselskim projektem dotyczącym wprowadzenia instytucji sekretarzy obwodowych komisji wyborczych (druk sejmowy nr 2006), wobec czego podnosimy uwagi w podobnym zakresie co do projektu poselskiego.

Związek Powiatów Polskich co do zasady pozytywnie ocenia inicjatywę wprowadzenia funkcji sekretarza w obwodowych komisjach wyborczych. Faktycznie może to przyczynić się do większego sprofesjonalizowania działania tych ciał oraz usprawnienie kwestii funkcjonowania komisji, w tym przeliczania głosów. Za godne pochwały należy uznać włączenie w proces powoływania takich osób struktur samorządowych, skoro to gminy są w zasadzie odpowiedzialne za powoływanie komisji i ich organizacyjno-logistyczną obsługę.

W związku z powyższym, przedstawiamy nasze uwagi, które mają na celu usunięcie pewnego rodzaju ostatecznych wątpliwości i podyktowane są chęcią wzmocnienia efektywności takiego rozwiązania.

1. Przesłanki merytoryczne do powołania sekretarza

Do katalogu osób, które można powołać na funkcję sekretarza (w Projekcie dodawany do Kodeksu wyborczego art. 183a § 2 pkt 4) proponujemy dodać

osoby, które mogą posiadać wiedzę z zakresu prawa wyborczego, a niekoniecznie pracować we wskazanych w przepisie instytucjach (przykładowo – oprócz to o osoby wykonujące zawody radcy prawnego, adwokata, notariusza, pracowników sądów, osoby z dorobkiem naukowym w zakresie prawa wyborczego czy ustroju państwa). Skoro sekretarzem mogą być nauczyciele, to tym bardziej wiedza prawnicza i z zakresu administracji predestynuje do pełnienia takiej funkcji. Pozwoli to jednocześnie organowi wskazującemu kandydatów (wójtowi, burmistrzowi, prezydentowi miasta) na większą elastyczność i współpracę w tym zakresie z instytucjami utożsamianymi z wiedzą na temat mechanizmów politycznych, prawnych i administracyjnych funkcjonujących w Rzeczypospolitej Polskiej (np. prawnicze samorządy zawodowe, sądy, wydziały prawa lub nauk politycznych uczelni wyższych).

2. Wiek osób, które mogą zostać sekretarzami

Nie do końca zrozumiałym jest dla nas wymóg wieku sekretarza komisji ograniczony do osób, które nie ukończyły 65. rok życia w momencie ich zgłoszenia. Rozumiemy, że jest to nawiązanie do wieku emerytalnego, ale jest to ograniczenie zupełnie sztuczne. Po pierwsze, większość osób powoływanych, choćby z racji wymogów zawodowych i organu zgłaszającego i tak będzie w wieku 25-65 lat (pracownicy urzędów). Po drugie, osoby przekraczające 65. rok życia najczęściej są jeszcze w pełni sił fizycznych i umysłowych, nie ma więc tutaj znaczenia argument biologiczny. Po trzecie, należy spojrzeć też na liczbę potencjalnych funkcji do obsadzenia – o ile w małych jednostkach nie byłoby to raczej problemem, o tyle w dużych jednostkach jak metropolie, może to być znaczące ułatwienie dla prezydenta miasta by móc wskazywać np. pracowników, którzy niedawno przeszli na emeryturę, ewentualnie zaangażowanych obywateli powyżej 65. roku życia. W dodatku nie przystaje to do możliwego powoływania sędziów. Postulujemy, by skreślić przesłankę wieku maksymalnego w momencie zgłoszenia jako klauzulę mogącą zostać uznana za dyskryminacyjną, ewentualnie znaczące podniesienie tego limitu.

3. Wskazywanie kandydatów na sekretarzy przez wójta – procedura

Przepisy już na etapie ustawowym należy uściślić o kwestie dotyczące samej możliwości wskazywania przez wójta osób na sekretarzy. Powinny one rozwiązać następujące wątpliwości:

- 1) czy wójt musi wskazywać liczbę kandydatów na sekretarzy równą liczbie obwodowych komisji wyborczych czy może wskazywać więcej takich osób?
- 2) czy wójt ma wskazywać sekretarzy do konkretnych komisji czy przedstawia ogólną listę, a przydziału dokonuje komisarz?
- 3) co w sytuacji, gdy wójt nie będzie w stanie wskazać albo zwyczajnie nie wskaże wymaganej liczby kandydatów na sekretarzy? Jak domniemy, osoba wskazywana przez wójta musi wyrazić zgodę, a członkostwo w komisji wiąże się jednak z poświęceniem także prywatnego czasu, wobec czego nie wszyscy mogą być taką rolą zainteresowani (nawet za dietę). Może być tu podobny problem, co wskazywany w punkcie 1. Powinien być tu przewidziany tryb „awaryjny”, gdyż uchwała PKW, o której mowa w projektowanym art. 183a § 9, zdaje się nie być odpowiednim aktem do wyposażania

w taką kompetencję – jakby nie patrzeć ustrojową – jakiegoś innego organu administracji publicznej albo organów wyborczych.

4. Szkolenia przyszłych sekretarzy

Projekt powinien przewidywać przepisy dotyczące przygotowania do roli sekretarzy. Jako „element profesjonalny” komisji wyborczych osoby te będą pełnić zasadniczą rolę w procesie wyborczym. Dlatego efektywność wprowadzenia instytucji sekretarzy będzie zależeć od merytorycznego przygotowania takich osób. Dlatego prawdopodobnie sama uchwała PKW, o której mowa w projektowanym art. 183a § 9, nie tyle powinna „uwzględniać konieczność zapewnienia sekretarzom odpowiedniego szkolenia”, ale przede wszystkim zawierać opis przebiegu takich szkoleń oraz kwestie organizacyjne z tym związane. Ustawa powinna też zakładać, że szkolenia takie prowadzone będą przez Państwową Komisję Wyborczą (lub inną odpowiednią instytucję). Być może w projekcie powinny znaleźć się przepisy dotyczące samego szkolenia kandydatów do pełnienia tej roli (a przynajmniej ogólne dyrektywy dla aktu wykonawczego).

5. Uwagi końcowe

Związek Powiatów Polskich pozytywnie ocenia też krok w kierunku ograniczenia tzw. fikcyjnych komitetów w postaci zgłaszania kandydatów do członków komisji przez komitety, które zarejestrowały listy na danym terenie, a nie ogólnie w kraju.

Z poważaniem

Prezes Zarządu
Związku Powiatów Polskich
Andrzej Płonka

